

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 26 червня 2015 р. № 439

Київ

Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1266

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1266 “Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням” (Офіційний вісник України, 2001 р., № 40, ст. 1802; 2006 р., № 8, ст. 450; 2007 р., № 54, ст. 2179; 2009 р., № 95, ст. 3279; 2014 р., № 47, ст. 1238) зміни, що додаються.

Прем’єр-міністр України

А. Яценюк

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 26 червня 2015 р. № 439

**ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. №
1266**

1. У постанові:

1) вступну частину викласти в такій редакції:

“Відповідно до статті 23 Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” і статей 33 та 42 Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” Кабінет Міністрів України **постановляє:**
”;

2) у пункті 4 слова “Міністерству праці та соціальної політики” замінити словами “Міністерству соціальної політики”.

3. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням, затверджений зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

“ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 26 вересня 2001 р. № 1266

(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 26 червня 2015 р. № 439)

ПОРЯДОК

**обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для
розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням**

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає механізм обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (далі — страхові виплати), у разі настання страхового випадку, а також оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства, установи, організації або фізичної особи, яка використовує працю найманих працівників (далі — роботодавці).

Відповідно до цього Порядку обчислюється також середня заробітна плата (грошове забезпечення) у разі, коли застрахованим особам згідно із законодавством встановлюються додаткові виплати понад розміри та тривалість виплат за страхуванням на випадок безробіття.

2. Сума страхових виплат застрахованій особі та оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця обчислюється шляхом множення суми денної виплати, розмір якої встановлюється у відсотках середньоденної заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) залежно від страхового стажу, якщо його наявність передбачена законодавством, на кількість календарних днів, що підлягають оплаті.

Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску.

Сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску та не може бути меншою, ніж розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на час настання страхового випадку.

3. Середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється шляхом ділення нарахованої за розрахунковий період (12 календарних місяців) заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), на яку нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та/або страхові внески на відповідні види загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі — єдиний внесок та/або страхові внески), на кількість календарних днів зайнятості (відповідно до видів страхування — період перебування у трудових відносинах, виконання робіт (послуг) за цивільно-правовими договорами, проходження служби, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з отриманням доходу безпосередньо від такої діяльності) у розрахунковому періоді без урахування календарних днів, не відпрацьованих з поважних причин, — тимчасова непрацездатність, відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та шестирічного віку за медичним висновком, відпустка без збереження заробітної плати (далі — поважні причини).

Місяці розрахункового періоду (з першого до першого числа), в яких застрахована особа не працювала з поважних причин, виключаються з розрахункового періоду.

Для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та інших осіб, які отримують грошове забезпечення, календарні дні тимчасової непрацездатності і відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами з розрахункового періоду не виключаються.

4. Середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) не може перевищувати максимальну величину бази нарахування єдиного внеску з розрахунку на один календарний день, яка обчислюється шляхом ділення встановленого її розміру в останньому місяці розрахункового періоду на середньомісячну кількість календарних днів (30, 44).

5. У разі коли середня заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється відповідно до пунктів 9, 10, 12, 20, 28 і 29 цього Порядку, середньоденна заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) за один календарний день визначається шляхом ділення

тарифної ставки (посадового окладу), мінімальної заробітної плати або їх частини (у разі, коли особа працює у режимі неповного робочого дня чи тижня), двократного розміру мінімальної заробітної плати на середньомісячну кількість календарних днів (30, 44).

6. У разі коли страхові виплати призначаються виходячи з розміру середньомісячної заробітної плати (доходу), середньомісячна заробітна плата (дохід) обчислюється шляхом множення середньої заробітної плати (доходу) за один календарний день на середньомісячну кількість календарних днів (30, 44).

Особливості обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за страхуванням на випадок безробіття та для добровільно застрахованих осіб за всіма видами соціального страхування

7. Розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата (дохід, грошове забезпечення), є 12 календарних місяців, що передують місяцю настання страхового випадку (для розрахунку допомоги по безробіттю — реєстрації особи в державній службі зайнятості як безробітної).

8. Для застрахованих осіб, у яких зберігається право на допомогу по безробіттю після перерви страхового стажу з поважних причин відповідно до частини першої статті 22 Закону України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, у розрахунковий період не враховуються повні місяці перерви страхового стажу.

9. Якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин не мала заробітку (доходу, грошового забезпечення), середня заробітна плата (дохід, грошове забезпечення) обчислюється виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (або її частини), встановленого законом на день розірвання трудового договору, припинення підприємницької або іншої діяльності, пов’язаної з одержанням доходу безпосередньо від такої діяльності — для страхування на випадок безробіття, на день настання страхового випадку для добровільно застрахованих осіб за страхуванням з тимчасової втрати працездатності та на день настання права на страхову виплату для добровільно застрахованих осіб за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

10. Для розрахунку виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, добровільно застрахованим особам, які у розрахунковому періоді відпрацювали із сплатою єдиного внеску та/або страхових внесків менше 180 календарних днів, середній дохід визначається виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

Для розрахунку виплат за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності добровільно застрахованим особам, які протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, середній дохід обчислюється:

для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності — виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом у місяці настання страхового випадку;

для розрахунку допомоги по вагітності та пологах — виходячи з розміру доходу, на який нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, але не вище двократного розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом у місяці настання страхового випадку.

Особливості обчислення середньої заробітної плати для розрахунку виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (крім допомоги по тимчасовій непрацездатності)

11. Розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата, є 12 календарних місяців за місцем роботи, де стався страховий випадок, починаючи з місяця, що передує місяцю настання страхового випадку.

Якщо застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше ніж 12 календарних місяців за місцем роботи, де стався страховий випадок, середня заробітна плата обчислюється за фактично відпрацьовані календарні місяці (з першого до першого

числа).

У разі коли застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше ніж календарний місяць за місцем роботи, де стався страховий випадок, середня заробітна плата обчислюється за фактично відпрацьований час (календарні дні) перед настанням страхового випадку.

12. Якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин не мала заробітку або страховий випадок настав у перший день роботи, середня заробітна плата визначається виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини, встановленої на день настання права на страхову виплату. У разі коли тарифна ставка (посадовий оклад) не встановлена та відповідні дані відсутні, розрахунок проводиться виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (або її частини), встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

13. Середня заробітна плата обчислюється за тією професією (посадою, розрядом, роботою) на підприємстві (в цеху, на ділянці, ділянці), за якою застрахована особа працювала до моменту ушкодження здоров'я і за якою медико-соціальною експертною комісією їй встановлено стійку втрату професійної працездатності.

14. У разі коли на дату встановлення медико-соціальною експертною комісією ступеня втрати застрахованою особою професійної працездатності або коли з дня смерті потерпілого до настання права на страхові виплати минуло більше року з дня настання страхового випадку, середня заробітна плата обчислюється виходячи з розміру заробітної плати застрахованої особи перед настанням нещасного випадку на виробництві або перед звільненням з роботи (переходом на іншу роботу), з якою пов'язане професійне захворювання, з урахуванням її коригування, що проводиться робочим органом виконавчої дирекції Фонду соціального страхування, за формулою:

$$З = З(н) \times С : М,$$

де З — середньомісячна заробітна плата застрахованої особи, у гривнях;

З(н) — середньомісячна заробітна плата найманих працівників, зайнятих в економіці України, за календарний рік, що передує року, з якого призначається страхова виплата;

С — сума коефіцієнтів заробітної плати застрахованої особи за кожний місяць розрахункового періоду ($K_1 + K_2 + K_3 + \dots$);

К — коефіцієнт заробітної плати застрахованої особи за кожний місяць у розрахунковому періоді, який визначається за формулою:

$$K = Z(v) : Z(c),$$

де З(в) — заробітна плата застрахованої особи, з якої сплачено страхові внески за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати;

З(с) — середньомісячна заробітна плата працівників, зайнятих в економіці України, за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати;

М — кількість календарних місяців у розрахунковому періоді.

У разі коли у розрахунковому періоді є місяць (місяці), в якому повністю відсутня заробітна плата у зв'язку з:

поважною причиною, — такий місяць (місяці) виключається з розрахункового періоду, тобто сума коефіцієнтів за розрахунковий період ділиться на 11 (або на меншу кількість) місяців;

причиною, не віднесеною цим Порядком до поважної, — такий місяць не виключається з розрахункового періоду, тобто сума коефіцієнтів за розрахунковий період ділиться на 12

або на кількість місяців у конкретному розрахунковому періоді.

15. У разі відсутності на момент призначення страхових виплат відомостей про середньомісячну заробітну плату найманих працівників, зайнятих в економіці України, за попередній рік береться фактична середньомісячна заробітна плата таких працівників за місяці попереднього року з подальшим перерахунком її після надходження даних про середньомісячну заробітну плату зазначених працівників за календарний рік, що передує року, з якого призначається страхова виплата.

16. Якщо у місяці, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати, застрахована особа працювала неповний календарний місяць з поважних причин, середня заробітна плата працівників, зайнятих в економіці України, застосовується пропорційно фактичній кількості відпрацьованих календарних днів у такому місяці.

17. У разі подання застрахованою особою для призначення страхових виплат довідки про заробітну плату за період до 1 січня 1992 р. під час обчислення коефіцієнта заробітної плати середня заробітна плата за рік у відповідному періоді вважається середньомісячною заробітною платою працівників, зайнятих в економіці України, за відповідний рік.

18. Відомості про середню заробітну плату працівників, зайнятих в економіці України, за роками та місяцями відповідного року доводяться до відома робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування виконавчою дирекцією зазначеного Фонду на підставі даних Держстату.

19. У разі коли на час звернення за страховою виплатою документи про заробітну плату застрахованої особи до ушкодження здоров'я не збереглися, середня заробітна плата обчислюється виходячи з розміру середньої заробітної плати, що склалася на час звернення за відповідною професією (посадою). За відсутності на підприємстві відповідної професії (посади) середня заробітна плата обчислюється виходячи з розміру середньої заробітної плати за аналогічною професією (посадою), що склалася на час звернення на підприємстві, на якому працювала застрахована особа, але не менше розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

20. У разі відсутності у потерпілого на час звернення за страховою виплатою довідки про його заробітну плату у зв'язку з ліквідацією підприємства, установи або організації середня заробітна плата обчислюється виходячи з діючої на час звернення місячної тарифної ставки (посадового окладу) за відповідною або аналогічною професією (посадою) в галузі, але не менше розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на день настання права на страхову виплату.

21. У разі ушкодження здоров'я в період виробничого навчання (практики) для призначення застрахованій особі страхових виплат середня заробітна плата обчислюється виходячи з встановленої на підприємстві тарифної ставки (посадового окладу) за тією професією (спеціальністю), яку така особа здобувала, але не нижче тарифної ставки найменшого розряду за відповідною професією.

22. Якщо у період виробничого навчання (практики) застрахована особа отримувала заробітну плату, середня заробітна плата для призначення страхових виплат обчислюється (за її згодою) виходячи з розміру заробітної плати за цей період. За бажанням застрахованої особи середня заробітна плата може бути обчислена виходячи з розміру заробітної плати до початку виробничого навчання (практики).

23. У разі повторного ушкодження здоров'я в одного і того ж роботодавця середня заробітна плата обчислюється (за бажанням потерпілого) за відповідні розрахункові періоди, що передували першому або повторному ушкодженню здоров'я. Сума щомісячної страхової виплати в такому разі призначається згідно із ступенем втрати професійної працездатності, що встановлюється медико-соціальною експертною комісією за сукупністю випадків ушкодження здоров'я.

24. Якщо повторне ушкодження здоров'я застрахованої особи відбулося з вини іншого роботодавця, а ступінь втрати професійної працездатності встановлено медико-соціальною експертною комісією за сукупністю випадків ушкодження здоров'я, середня заробітна плата для щорічного її коригування та перерахування страхових виплат обчислюється виходячи з розміру заробітної плати в розрахункових періодах перед настанням страхових випадків пропорційно встановленому ступеню втрати професійної працездатності за кожним страховим випадком.

Особливості обчислення середньої заробітної плати для призначення допомоги по вагітності та пологах, допомоги по тимчасовій непрацездатності, а також оплати

перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця

25. Розрахунковим періодом, за який обчислюється середня заробітна плата, є 12 календарних місяців перебування у трудових відносинах (з першого до першого числа) за останнім основним місцем роботи застрахованої особи, що передують місяцю, в якому настав страховий випадок; для осіб, у яких через деякий час погіршився стан здоров'я у зв'язку з раніше отриманим ушкодженням здоров'я внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, — перед настанням тимчасової непрацездатності.

26. Якщо застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше 12 календарних місяців за останнім основним місцем роботи, розрахунковий період визначається за фактично відпрацьовані календарні місяці (з першого до першого числа).

27. У разі коли застрахована особа перебувала у трудових відносинах менше ніж календарний місяць за останнім основним місцем роботи, розрахунковий період визначається за фактично відпрацьований час (календарні дні) перед настанням страхового випадку.

28. Якщо у розрахунковому періоді перед настанням страхового випадку застрахована особа з поважних причин не мала заробітку або страховий випадок настав у перший день роботи (для розрахунку допомоги по тимчасовій непрацездатності, в тому числі внаслідок захворювання або травми, що пов'язані з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням), середня заробітна плата визначається виходячи з тарифної ставки (посадового окладу) або її частини, встановленої на день настання страхового випадку. Якщо тарифна ставка (посадовий оклад) не встановлюється, розрахунок проводиться виходячи з розміру мінімальної заробітної плати (або її частини), встановленого законом на день настання страхового випадку.

29. Якщо протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування застрахована особа має страховий стаж менше шести місяців, середня заробітна плата визначається для розрахунку:

допомоги по тимчасовій непрацездатності (крім тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, що пов'язані з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням), оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця — виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений законом у місяці настання страхового випадку;

допомоги по вагітності та пологах — виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище двократного розміру мінімальної заробітної плати та не менше за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений законом у місяці настання страхового випадку.

30. У разі коли на момент настання страхового випадку застрахована особа працює за сумісництвом, обчислення середньої заробітної плати здійснюється страхувальниками окремо за основним місцем роботи та за сумісництвом. Розрахунковий період у такому разі визначається за кожним місцем роботи окремо.

Страхові виплати та оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця здійснюються на підставі копії виданого в установленому порядку листка непрацездатності, засвідченої підписом керівника і скріпленої печаткою за основним місцем роботи, та довідки про середню заробітну плату за основним місцем роботи. Якщо особа працює на кількох роботах за сумісництвом, додатково додаються довідки про середню заробітну плату за місцями роботи за сумісництвом.

У такому разі сумарна заробітна плата, з якої розраховуються виплати, за місяцями розрахункового періоду за основним місцем роботи та за місцем (місцями) роботи за сумісництвом не може перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску.

Порядок надання відомостей для обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення)

31. Середня заробітна плата (дохід) для призначення допомоги по безробіттю, для страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та

професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (крім допомоги по тимчасовій непрацездатності), та для призначення страхових виплат для добровільно застрахованих осіб обчислюється робочими органами фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування з використанням даних реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

32. Середня заробітна плата для розрахунку допомоги по вагітності та пологах і допомоги по тимчасовій непрацездатності, оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця обчислюється роботодавцями на підставі відомостей, що включаються до звіту про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що подаються до ДФС.

33. У разі коли відомості про застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування не містять усіх необхідних даних для обчислення середньої заробітної плати (винагороди за цивільно-правовими договорами), такі дані за відповідні періоди надаються роботодавцем протягом п'яти робочих днів за зверненням органів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або застрахованої особи за формою згідно з додатком.

34. Відомості, необхідні для обчислення середньоденного грошового забезпечення військовослужбовцям та іншим особам, які отримують грошове забезпечення, надаються за зверненням застрахованої особи військовими комісаріатами, де такі особи перебувають на обліку, або військовими частинами, підприємствами, установами, організаціями, органами, де такі особи проходили службу, протягом п'яти робочих днів за формою згідно з додатком.

Приклади обчислення середньої заробітної плати (доходу) за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування затверджуються Мінсоцполітики.